

Isotakiaista kerätty paperikassiin.

Siementen keruu on yksinkertaista!

Maatiaisella pidettiin Siemenkurssi 20.9.2025 ja ensimmäistä kertaa teoriaosuus pidettiin myös webinaarina. Aluksi pohdimme, että miksi siemeniä kannattaa kerätä? Nykyään siemeniä saa helposti ostettua kaupasta ja niitä näyttää aina olevan tarjolla. Ruokaturvasta on ollut myös puhetta lähivuosina. Mitä jos tuleekin tilanne, että kaupasta ei saakaan siemeniä kylvettäväksi? Tällöin on hyvä, jos on harjoitellut jo miten saa esim. omista viljelykasveista siementä ja on jo omavarainen ainakin joidenkin hyötykasvien suhteen.

Ei tarvitse mennä kovin kauas historiassa taaksepäin, kun siemeniä kerättiin paljon itse. Tällöin siementuotantoon tarkoitetut kasvit olivat omassa penkissään erotettuna muista viljelyksistä. Kun paikalliset isännät ja emännät tekivät omia valintojaan, niin tämän valinnan seurauksena viljeltävistä kasveista kehittyi omia kantoja, jotka sopeutuivat erityisen hyvin paikallisiin oloihin ollen vastustuskykyisiä taudeille ja ennen kaikkea olivat erityisen hyvänmakuisia.

Tämä perintö elää yhä vaalimissamme maataiskasvien kannoissa. Kun jatkamme tätä perintöä, niin siementen keräys ja niiden säilyttäminen eivät ole vaarassa unohtua vaan jatkuvat edelleenkin sukupolvelta toiselle. Ja vielä muutama lisäsy, miksi kerätä siemeniä:

- Voit vaihtaa siemeniä ystäväsi kanssa, jolloin molemmille on niistä iloa.
- Siementen keruu on myös suunnattoman hauskaa, mielenkiintoista ja ennen kaikkea saat siemenet ilmaiseksi.
- Itse kerätyistä siemenistä tiedät myös, mistä ne ovat peräisin ja miltä emokasvi näyttää.
- Keräämällä siemenet hyvin tuleentuneina terveistä ja lajityypillisistä emokasveista saat ensiluokkaisia ja elinkelpoisia siemeniä.
- Maatiaisien siemenvälitykseen ovat siemenesi aina tervetulleita.

→ Joistakin lajeista kuten esim. ahoniittyhumalasta saa siemenet erotettua paremmin kukkalatvuksen ollessa kostea.

Siemenkuulumisia

Ämpäritekniikalla onnistuu mm. mukulapaloirtin siementen puhdistaminen.

Siemenkuulumisia

Ajoitus on tärkeä siementen keruussa, ettei tuuli puhalla niitä pois.

Siemenet ovat kypsiä erättäväksi, kun siemenperä on (kuvassa akileija) muuttunut kuivaksi.

Pirkko Kukkolan kertomaa:

”Siementen keruu on yksinkertaista. Kypsyneet siemenkodat tai kukinnot voi leikata vaikkapa paperipussiin väljästi ja viedä sisälle kuivumaan. Kuivuessaan siemenet saattavat varista pussin pohjalle itsestään. Joskus pitää avalla siemenpalkoja tai -kotia. Siementen keruun työläin vaihe on siementen puhdistaminen. Roskia voi siivilöidä siementen joukosta pois tavallisten keittiösiivilöiden avulla. Siivilöitä on hyvä olla useita: erilaisilla silmäkoilla, erikokoisia siemeniä varten. Siivouksen voi viimeistellä puhaltamalla siementen joukosta irtoroskia.

Ennen Maataiaiselle postittamista puhdistetut siemenet pitää vielä pussittaa (Minigrip-pussi) ja mukaan kirjoittaa tietoja kasvista. Mitä lajia/kantaa kasvi on? Esim. (laji) härkäpapu (kanta) ”Savitaipale”. Miten pitkään laji/kanta tiettävästi on kasvanut Sinulla tai jolta olet sen saanut? Koristekasveista pitää mainita myös, minkä värinen emokasvin kukka on sekä on kukka kerrottu. Aina jälkeläinen ei ole samanvärinen kuin emonsa.”

← Puna-ailakin ruukkumaisesta kodasta on helppo kerätä siemenet.

→ Erilaisia siivilöitä siemenputsaukseen.

Mistä siemeniä voi sitten kerätä?

Siemeniä voi kerätä sieltä, mistä marjojakin saa kerätä. Joutomaat ja tienvarret ovat usein otollisia paikkoja. Omalta pihalta ja kasvimaalta voi aina kerätä. Maanomistajan ja puutarhan omistajan luvalla saa kerätä muualtakin. Siemeniä ei saa kerätä luonnonsuojelualueilta, rauhoitetuista kasveista, kasvitieteellisten puutarhojen ja näytepuutarhojen kasveista. Luonnosta luonnonkasveja kerätessä on hyvä muistaa kohtuus, sillä siementäviä kasveja pitää jättää myös luontaiseen siemenkylvöön. Eli populaation olemassaoloa ei saa vaarantaa. Älä siis kerää luonnonkasveista kaikkia siemeniä samalta paikalta (max 20 %). Kerättävässä kasvustossa tulisi mieluusti olla ainakin n. 50 yksilöä.

Talven aikana ja uuden Siemenluettelon 2026 ilmestyttyä onkin hyvä aika syventyä siihen, mistä kasvista ensi kesänä koettaisi ottaa siementä talteen.

Mukavaa vuoden loppua kaikille!

ANNE LEINO

